

FINANCE, BANKING AND INSURANCE

Anatoliy Gutsul, Postgraduate Student
Odesa National Economic University
Odesa, Ukraine

DOI: <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-633-1-19>

ENVIRONMENTAL AND SOCIAL ASPECTS AS FACTORS INFLUENCING THE FORMATION OF PROFITS IN MODERN ENTERPRISES

ЕКОЛОГІЧНІ ТА СОЦІАЛЬНІ АСПЕКТИ ЯК ФАКТОРИ ВПЛИВУ НА ФОРМУВАННЯ ПРИБУТКУ СУЧАСНИХ ПІДПРИЄМСТВ

У сучасному бізнес-середовищі екологічні та соціальні аспекти, інтегровані в рамки ESG (Environmental, Social, Governance), перетворюються з периферійних елементів на ключові детермінанти формування прибутку підприємств, впливаючи на операційну ефективність, репутацію та доступ до капіталу. Ці фактори не лише зменшують ризики, пов'язані з регуляторними змінами та суспільними очікуваннями, але й створюють можливості для зростання через інновації та лояльність стейкхолдерів, що в кінцевому рахунку підвищує фінансову стійкість компаній. Дослідження показують, що високі ESG-показники корелюють з покращенням прибутковості, оскільки вони сприяють зниженню витрат на капітал та посиленню конкурентних переваг у глобалізованій економіці. Зокрема, екологічні ініціативи, такі як зменшення викидів, та соціальні практики, як забезпечення справедливих умов праці, впливають на прибуток через механізми ризикового менеджменту та створення вартості для акціонерів, з емпіричними доказами, що підтверджують позитивний ефект у довгостроковій перспективі [1].

Екологічні фактори, що охоплюють управління ресурсами, зменшення забруднення та перехід до низьковуглецевої економіки, безпосередньо впливають на формування прибутку сучасних підприємств, зменшуючи операційні ризики та відкриваючи нові

ринки. Наприклад, інвестиції в стійкі технології дозволяють компаніям знижувати витрати на енергію та уникати штрафів за екологічні порушення, що призводить до зростання повернення на активи (ROA). Дослідження демонструють позитивний зв'язок між екологічним показником ESG та прибутковістю, де фірми з високими оцінками досягають кращих фінансових результатів через кращий ризик-менеджмент та інновації. У секторі енергетики, де екологічні аспекти є критичними, компанії з вищими ESG-рейтингами перевершують конкурентів навіть під час зростання цін на нафту, завдяки фокусу на низьковуглецевому майбутньому. Матеріальні екологічні ініціативи, такі як скорочення викидів у ланцюгах постачань, підвищують вартість компанії на 1,4% за кожні 10% акценту, тоді як нематеріальні (наприклад, не пов'язані з основним бізнесом) призводять до зниження на 3%, через сприйняття інвесторами як неефективного використання ресурсів. Це особливо актуально в регульованих галузях, як фінанси, де тонкі маржі прибутку роблять екологічні аспекти потужним важелем для стабілізації доходів [1; 2].

Соціальні фактори, включаючи відносини з працівниками, безпеку праці, якість продукції та соціальний вплив, формують прибуток підприємств через підвищення продуктивності, лояльності клієнтів та зменшення репутаційних ризиків. Високі соціальні показники ESG корелюють з покращенням ROA та вартості фірми, оскільки вони сприяють кращому управлінню людським капіталом та уникненню конфліктів з громадськістю. Наприклад, фірми, що інвестують у справедливі умови праці та різноманітність, спостерігають зростання прибутку завдяки підвищеній продуктивності та зниженню плинності кадрів, з емпіричними доказами з мета-аналізів, де 63% досліджень підтверджують позитивний вплив на прибутковість. Матеріальні соціальні ініціативи, пов'язані з основним бізнесом, посилюють цінність компанії, тоді як нематеріальні (наприклад, філантропія поза сферою діяльності) сприймаються як відволікання, призводячи до зниження вартості на 3% за 10% акценту. У посткризовий період, як після COVID-19, соціальні аспекти, такі як етична поведінка, допомагають фірмам з високими ESG-рейтингами швидше відновлювати прибуток через стійкість до шоків [1–3].

Інтеграція екологічних та соціальних аспектів у загальну ESG-структуру посилює їх вплив на прибуток, перетворюючи ці фактори на стратегічні інструменти для довгострокового зростання. Компанії, що поєднують ESG з фінансовим плануванням, досягають

вищих показників прибутковості завдяки зниженню вартості капіталу та кращому портфельному ризику-доходу. Загальний ESG-рахунок позитивно асоційований з ROA та вартістю фірми, з акцентом на матеріальні аспекти, що підвищують цінність на 1,4%. Дослідження 13 000 компаній з 2013-2021 років підтверджують, що кращі ESG-рейтинги ведуть до перевершення конкурентів, особливо в екологічних та соціальних компонентах, через кращі фундаментальні показники заробітку. Однак, агрегування матеріальних та нематеріальних факторів може спотворювати оцінки, вимагаючи диференціації для точного впливу на прибуток [1; 4].

Емпіричні дані з різних досліджень підкреслюють позитивний вплив екологічних та соціальних аспектів на прибуток. Аналіз змін ESG-рахунків показує, що зниження рахунку веде до падіння акцій на -3,78% через 19 місяців, тоді як зростання – до +2,62% через 22 місяці, з фокусом на екологічні (викиди, ресурси) та соціальні (працівники, продукція) ризику. У 66 компаніях з 33 галузей низький ESG-ризик (високий рахунок) забезпечує вищі маржі прибутку з 99% впевненістю, порівняно з високоризиковими фірмами. Приклад United Airlines: впровадження стійкого пального та ефективних літаків підвищило маржу прибутку на 6%, перевершивши галузь на 2%. Навпаки, Tesla зазнала падіння прибутку через соціальні скандали (умови праці, дискримінація), що знизило ESG-рейтинг та акції. Мета-аналіз 3700 досліджень підтверджує позитивний зв'язок у 63% випадків, з сильнішим ефектом у довгостроковій перспективі. У S&P 500 з 2016-2022 років ESG не впливає на маржу прибутку, але управління та структура ради директорів позитивно впливають, особливо після COVID [3; 5].

Незважаючи на переваги, впровадження екологічних та соціальних аспектів стикається з викликами, такими як чутливість до часових періодів, географії та методологій рейтингів, що може послаблювати зв'язок з прибутком. Нематеріальні ініціативи ампліфікують негатив, особливо в регульованих секторах, де інвестори скептично ставляться до витрат. Перспективи включають зростання ESG-інвестицій на 84% до 2026 року, що стимулюватиме прибуток через політики, як Inflation Reduction Act 2022 [2; 4; 5].

Екологічні та соціальні аспекти як фактори ESG суттєво формують прибуток сучасних підприємств, забезпечуючи стійкість та зростання, хоча вимагають балансу між матеріальними ініціативами та фінансовими пріоритетами. Їх інтеграція веде до кращих фінансових результатів, з емпіричними доказами, що підкреслюють

необхідність стратегічного підходу для уникнення ризиків та використання можливостей.

Література:

1. Aydoğmuş M., Gülay G., Ergun K. Impact of ESG performance on firm value and profitability. *Borsa Istanbul Review*. 2022. № 22. PP. 119–127. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.bir.2022.11.006>
2. Seb M. How Does ESG Emphasis Impact a Company's Value? Knowledge at Wharton. 2024. URL: <https://knowledge.wharton.upenn.edu/article/how-does-esg-emphasis-impact-a-companys-value/> (дата звернення: 20.10.2025).
3. Seco L. A., Sharifi A., Zamani S. The Impact of ESG Scores and Board Structure on Firms' Profitability. *Columbia University*. 2024. URL: <https://clsbluesky.law.columbia.edu/2024/08/28/the-impact-of-esg-scores-and-board-structure-on-firms-profitability/> (дата звернення: 20.10.2025).
4. Bartek M. Part III: ESG factors and returns – a review of recent research. Principles for Responsible Investment. 2024. URL: <https://www.unpri.org/pri-blog/part-iii-esg-factors-and-returns-a-review-of-recent-research/12728.article> (дата звернення: 21.10.2025).
5. Flynn P. EQ Vol.14: ESG Scores Relationship with Profitability. Equilibrium. 2024. URL: <https://equilibriumecon.wisc.edu/2024/07/17/eq-vol-14-esg-scores-relationship-with-profitability/> (дата звернення: 21.10.2025).